

"תן למשוררת לחיות את חייה"

כך כותבת תמרה אבנר, תושבת שהם, באחד משיריה בקובץ השירים הראשון שהוציאה בחודש שעבר. המשפט הזה מסמל באופן מובהק את ההכרה שגם אבנר כבר השלימה איתה - היותה משוררת. הפרופיל המורכב של אבנר כאשה מאמינה, מופנמת, עורכת דין וקצינה בדרגת סגן אלוף בצה"ל ואמא לשלושה ילדים, מעורר את הסקרנות להבין איך, בכל זאת, שיר נולד וגם מתפרסם....

המסך המיתקן ביצואם מלא בניאודים והלפצות אל אישה לאק פזם לא נאמרות אף האילים.....

שברירי לצמיחה של עושר לשוני, "כשהייתי בכיתה ב' נסענו לשליחות לארה"ב וכשחזרנו הייתי בת תשע שכחתי לגמרי את העברית שלי. אני מניחה שהמאמץ לשחזר את השפה הוא אחד הגורמים שתרמו להיותי ערנית במיוחד לעולם המילים והדימויים", היא נזכרת.

כל החיים היא כותבת וקוראת. ספרים ומוסיקה היו אורחים של קבע במציאות חייה. "אני אוהבת לקרוא. לפעמים אני קוראת יותר ולפעמים פחות, תלוי בתקופות בשנים האחרונות אני קוראת הרבה שירה. שירה פולנית, פינית, נורווגית, וגם משוררים ישראלים". בתחום הפרוזה, אורח יומה האנטנסבי מכתוב לה לא לבזבז זמנה על ספרות שלא תעשיר אותה בדבר. "בגלל לח הזמנים הקצוב, אני משתדלת לקרוא

לשלושה, דריה (14), יאיר (10.5) ואמיתי (4), פרודה מארז, עורכת-דין וקצינה בדרגת סגן-אלוף בצה"ל, היא בעלת תואר ראשון ושני במשפטים. בעברה שירתה בפרקליטות הצבאית בתפקידי תביעה, סגוריה וייעוץ משפטי צבאי, וכיום הינה משפטנית בכירה במערכת הביטחון. בשבע השנים האחרונות היא כותבת שירה ופרוזה ובספטמבר האחרון יצא לאור בהוצאת "הקיבוץ המאוחד" קובץ שירה הראשון "להיאחז במים".

היא גדלה בבית חילוני, תרבותי ותומך. אביה הוא פרופ' לגנטיקה בפקולטה לחקלאות ברחובות ואמה, שעלתה לארץ מאנגליה עבדה במחלקה למוסיקולוגיה וספרנות באוניברסיטת בר אילן. כל החיים דיברה עם אביה עברית ועם אמה אנגלית לכאורה, מצע

והאבנים הפואטיות שבהעמדה מוקפדת בכוחם לשכנע שכך אכן ארע. במידה מסוימת היא דומה לכתיבה המשפטית, ובה בעת רחוקה מאוד ממנה". זה ההסבר של תמרה אבנר (40), תושבת שהם, אם לשלושה, עורכת-דין וקצינה בדרגת סגן-אלוף בצה"ל לשאלה המתבקשת כיצד היא שעוסקת במקצוע תובעני, המחובר למציאות ונסמך על חוק וסדר, מפליגה במילים, דמיון והשראה וכותבת ספר שירה.

במיוחד, עולה התהייה בהתחשב בבהירות המחשבה, בהלך הרוח, בעיתוי ובמוזה, הנדרשים כל כך כדי לכתוב בשקט כשענייני דיומא כדוגמת המשפחה, העבודה והבית, עומדים ומחכים להם בפניה. תמרה אבנר ילידת קרית-אונן, אם

שחן כץ

בין באופן יזום ובין מתוך ספונטאניות מתפרצת, בעיתוי של אמצע היום או, לרוב, בערבים, היא סוגרת את הדלת של חדר העבודה בבית, מתנתקת, מתכנסת, נזכרת, מהרהרת, שולפת ואז זה קורה. המילים בוערות בה עד כדי כך שהיא ממש שומעת את המנגינה המיוחדת מצירופן לכדי משפט שלם. כך מוצאות המילים, אשר חלקן הדהדו בראשה עוד ימים קודם לכן ורק חיכו לרגע הזה להיתפס זו בזו, את דרכן אל דף הנייר ומשם לצג המחשב והופכות לשיר.

"כתיבת שירה בעיני דורשת בעיקר הידוק ודיוק, כדי לתאר הלך רוח אמיתי בפני הקורא. היא דומה לעבודת פסיפס שיש בה את המינרלים הליריים

תמונות ילדות

האחרונה של הלימודים משהו התחיל להסתדר והאסימון נפל. בשנה שלישית של הלימודים שלי התחלתי ללנות בנגינת פסנתר קבוצה של רקדניות בלט. העיסוק הצדדי הזה אחרי הצהריים תיבל לי את התקופה והתחלתי להינות ממנה יותר. במקביל, התחלתי להיכנס להווייה הירושלמית ונהנתי מהקסם של העיר המיוחדת הזו. גרתי אז בדירה ברחביה, בשכונת לישעיהו ליבוביץ ז"ל."

בגיל 22 כשכולם כבר סיימו את השירות הצבאי התגייסה תמרה לצבא. דווקא השנים הראשונות בפרקליטות הצבאית זכורות לה מרתקות ומהנות. "קיבלתי תפקידי תביעה בגיל צעיר והופעתי מול סניגורים מהשורה הראשונה באזרחות כמו ששי גז, ציון עמיר, יורם שפטל ועוד. בגיל צעיר האדרנלין, הכיף והכבוד משחקים תפקיד משמעותי. אבל כל הזמן חזרתי ואמרתי לעצמי, אסיים שלוש שנים ואשתחרר, אבל בגיל 25 חתמתי עוד קצת ואז התחנתתי ונשארתי עוד קצת ועברתי לסניגוריה בחיפה וכך נשארתי

מדוע?

"זה משהו שקיים ובוחר בי יותר כנראה. אם הפרוזה היא ה'אודיטואלטי' אז השירה היא ה'פרפיוס', ובדימוי אחר, הפרוזה היא רומן ארוך והשירה דומה יותר לסטוץ אינטנסיבי ומרגש. אין ספק שהשירה היא יותר מזוככת, נקייה ומטוהרת, הדורשת דיוק מירבי. מן הסתם, היכולת לכתוב שירה מכתובה לי סטנדרטים גבוהים גם בכתיבת פרוזה. אני מקפידה על הניגון, הנשימות והמצלול."

החלטה מקצועית בגיל צעיר

במבט לאחור על ילדותה מתארת אבנר את עצמה כ"תלמידה טובה, אבל לא חרשנית", "ביישנית אבל נחושה", "בטוחה בעצמה אבל מופנמת", "בולטת אבל לא מתבלטת", תכונות שהשתמרו בה עד היום. היא נולדה בקריית אונו, וגדלה בבית "עם אחות גדולה וזוג הורים נפלאים", כהגדרתה. את תיכון "בן צב" בקריית אונו סיימה במגמה ביולוגית ריאלית.

בגיל צעיר מאוד החליטה על עתידה המקצועי, "לקראת סיום התיכון התחילו הדיבורים על הצבא וכל המצטיינים של השכבה נרשמו לעתודה אקדמאית. נשאבתי ללחץ החברתי הזה ומכל ההיצע שהיה ובגלל אהבתי הגדולה למילים בחרתי בלימודי משפטים באוניברסיטה העברית והתקבלתי. בדיעבד לא הייתי עושה זאת שוב. הגעתי לא מוכנה, ממש בוסר. אני חושבת שפספסתי מהפלפול שיכול היה להיות לי לו הייתי ממשיכה במסלול רגיל של תיכון, צבא ורק אחר כך, לימודים באוניברסיטה. בכל סוף שנה חשבתי לעזוב, אבל המשכתי מכח האנרציה. רק בשנה

היא חזקה יותר ללא ספק. יש מי ש'מאשים' את השירה שלי וטוען שגם הכתיבה השירית שלי היא די פרוזאית, ולהיפך, מי שקורא את הפרוזה שלי אומר, לא פעם, שהיא לירית".

חוץ מההתבוננות הבלתי פוסקת בנעשה מעמדה של "אאוטסיידר", איפה את עוד מוצאת את הייחוד שלך כמשוררת?

"תמיד העדפתי לכתוב מאשר לדבר. בכל דבר שעשיתי הבחירה הטבעית שלי היתה להיות מאחורי הדפים. התענייני בעולם המילים גם בהיבט הדקדוקי שלו, אתגרתי את עצמי במציאת שורשים של מילים. גם ניקוד,

תמרה: "אני לא מאמינה בכתיבה מתוך אקסטזה והשתפכות. גם בשירה יש לטעמי להפעיל איפוק ולהציב גבולות. אני לא סתם שופכת מילים על הדף, יש לי אחריות."

אגב, הוא דבר שבא לי באופן טבעי, אבל יותר מהכל, אני מאמינה שפשוט החושים שלי למילים מפותחים ומחודדים יותר. היחס שלי למילים הוא יחס של כבוד, הערכה והנאה. אני ממש יכולה לדמיון מילים איך הן נראות".

את המשפט האחרון הזה את חייבת לפרט.
"אני למשל יכולה ממש להתרגש עד דמעות ממילה ולחשוב שהיא גאונית. לדוגמה נתקלתי במילה 'גלמוד' בגיל צעיר והשתגעתי מכך שהמילה משרתת ומייצגת הכי טוב את הגלמודיות. דוגמאות אחרות הן המילים שנכנסות תחת ההגדרה הלשונית של אונומטופיה, שבשימוש בהן יש משום חיקוי לצלילים הטבעיים כמו בקבוק, פכפוף, זמזום."

פרסמת לאורך השנים גם סיפורים שזכו להערכה רבה ובכל זאת בחרת להתמקד דווקא בשירה,

רק ספרות מומלצת. ספרים וסופרים שזכו בפרסים. אין לי זמן פנוי לספרות שלא תתרום לי. אני מאוד אוהבת ספרות שמדברת על אומנות הכתיבה, וחלק משירי אף עוסקים בנושא זה. למרות, או אולי בגלל עיסוקה המקצועי, היא אוהבת במיוחד את הימים בהם יוצא לה בהפסקות צהריים "לגנוב" שעה ולקפוף לראות תערוכה במוזיאון תל אביב, או לשבת עם כוס קפה וספר שירה טוב ב'ארקפה' שמגדל המילניום בתל אביב, הסמוך למקום עבודתה. "זה ההייליט של היום שלי כשזה קורה. זה מטעין אותי באנרגיות. אני נהנית מהקריאה ומהבריזה ומרגישה ממש כמו בטיילת של ברצלונה."

אנו נפגשות בבית קפה מקומי באמצע הבוקר. "לקחתי חצי יום חופש, איזה כיף להתחיל את הבוקר בנחת". ביום יום היא על מדים, אבל לכבוד הפגישה בינו, היא מגיעה באזרחי "התלבטתי אם לבוא על מדים אז כבר ניצלתי את הבוקר לסידורים נוספים". אישה נאה, מאופרת, מטופחת מכף רגל ועד ראש, המודעת להופעתה החיצונית ולבושה בטעם רב. וכהרגלה, משקפיים כהים וגדולים מכסים את עיניה ומבטיחים דיסטאנס תמידי שהולך ומתפוגג ככל שהראיון נמשך.

מתי הכל התחיל?

"אני לא ממש יודעת, אבל בגיל צעיר יחסית. כנערה כתבתי שירים ושלחתי למעריב לנוער, השתתפתי גם בסדנאות לכתיבה בצעירותי. אז, לא ייחסתי חשיבות רבה לתחביב הזה. היום אני יודעת לומר שהיית משוררת כבר מגיל אפס. אדם שהוא משורר, הוא בעל נסיה לכתוב שירה עוד בכלל לפני שהוא כותב אותה. זה משהו שקשור בעיני לאופן ההסתכלות שלו על העולם, הסתכלות שהיא חיצונית לדברים המתרחשים בו ובסביבתו. אני זוכרת שהגננת שלי תמיד אמרה לאמא שלי שאני מעט מנותקת, מסתכלת מהצד, בוהה. זה מין מצב כזה של שוטטות, סריקה, תמיד בקשב פתוח. אמא שלי תמיד מספרת שכלדה, הייתי חולמת בהקיץ שעות. אני כותבת גם פרוזה, אבל האהבה לכתיבת שירה

תמרה אבנר | להיאחז במים

תמרה: "אני גאה ושמחה בספר"

שנים ארוכות בהן עשיתי מגוון תפקידים החל מתפקידי תביעה, ייעוץ, ותפקידים שונים בפרקליטות עד לתפקיד של סגן פרקליט. ב-99' הציעו לי לצאת ללימודים לתואר שני בבר אילן, זו היתה מבחינתי שנה של תפנית. באותה שנה הבנתי ששירה וכתביה הן הקריירה הבאה שלי".

באותה שנה של לימודים לתואר שני, אותם סיימה בהצטיינות, נרשמה תמרה לסדנת שירה וכתביה בבית אריאלה בהשתתפות המשוררים נתן יונתן, יעקב בסר ואשר רייך. תאווה הכתיבה שהייתה עד אותה תקופה חיידק בלתי מפוענח בהווייתה במשך שנים כה רבות, נכנסה עתה לבית גידול בטיפוחם של טובי המורים.

"זו הייתה הפעם הראשונה שהבנתי שנפתחתי לערוץ שהולך להיות דומיננטי בחיים שלי", נזכרת תמרה ומוסיפה "בסוף תקופה זו כרנתי לעצמי קובץ של כל השירים שכתבתי באותה שנה, אשר חלקם מופיעים גם בספר הנוכחי. עם סיום הסדנה חזרתי לעבודה התעבנית בפרקליטות וידעתי שעוד אחזור".

הסדנה המשמעותית הזו, השאירה אצל אבנר טעם של עוד והיא מצאה את עצמה מאז משתתפת באופן קבוע בסדנאות כתיבה שונות וביניהן, סדנת פרוזה עם דב אלבוים, סדנת שירה אצל אגי משעול ואחרים. "למרות הביקורות המושמעות על הסדנאות האלה, הן נתנו לי המון. לומדים בהם להשחז את הכלים, נפתחים לצורות כתיבה שונות, קוראים חומר של אחרים - מעין ריגול תעשייתי, ולומדים מזה המון", קובעת אבנר.

מאז שהחליטה לצאת עם כתביה ושיריה החוצה התכבדו שיריה באכסניות שירה מכובדות כדוגמת "מאזניים", "משיב הרוח", "עלי שיש", "הקשת החדשה", במוסף הספרותי של "מעריב", בספר "שירים באורמלא" בהוצאת "עם עובד", ובקובץ "עד פתח הגן" בהוצאת "אבן חושן".

מציאות חייה

ביום יום, כאמור, אבנר היא קצינה בדרגת סגן אלוף, העוסקת בין היתר בתביעות שזכו להגדרה "תביעות אינתיפאדה" ויושבת בתוך מחלקת התביעות במשרד הבטחון. "מדובר בנזקי גוף ורכוש של פלסטינאים. אנו מפצים אזרחים שנפגעו מפעולות צה"ל שאינן במסגרת פעולות מלחמתיות. המצב היום הוא שהחל מספטמבר 2000 רוב האירועים מוגדרים כאירוע לחימה. במצב זה אזרחים פלסטינאים פונים לבית המשפט ומנסים להוכיח שפגיעתם אינה נכנסת להגדרה של אירוע לחימה ולכן הם זכאים לפיצוי מהמדינה. לצד פגישה עם תביעות שקריות, שבלוניות של פלסטינאים, אנו פוגשים, כמובן, מקרים הומניטריים ממדרגה ראשונה", מתארת אבנר את המציאות הסבוכה של מדינת ישראל שתוצאותיה מגיעות חדשות לבקרים לפתחם של בתי המשפט הישראליים. היותה מתבוננת אובססיבית בדקויות

שאל כל אחד מהמשתתפים מה עושה לו כתיבת שירה ועינתי ששירה עבורי היא תרפוטית, משחררת, שוברת מחסומים ומקלפת שכבות. הוא ניגש אליי ואמר לי שחשוב שאדע שהקול שלי ייחודי וחשוב שגם אחרים יכירו אותו. ההערה הזו שלו עשתה לי משהו. הבנתי שאני צריכה להפסיק לכתוב לעצמי והחל משנת 2002 התחלתי לשלוח חומר שלי לתחרויות ולפרסום. ב-2002 הייתה תחרות של מפעל הפיס

החיים וראייתה המשוררית, לא נעלמת גם בהתמודדויותיה המקצועיים. "אני יכולה לקרוא תביעה בנושא חישוף, שעניינה הורדת בתים ומטעי עצים באזורי לחימה, כדי לאפשר פעילות מבצעית בלא חשש מפגיעת מקומיים. אני יושבת וקוראת את התביעה והמילה 'חישוף' קופצת לי מהטקסט, כל פעם מחדש. המילה הזו היא כל כך נקייה, לכאורה, אבל מאחוריה מסתתרת מציאות כל כך טרגית ועגומה. כך,

תמרה: "שם הספר נבחר לאחר דיון משפחתי"

ושירי התפרסמו בספר "באורמלא" שהושק באירוע גדול וחגיגי. באותה תקופה התחלתי לכתוב לכתבי עת ומוספים ספרותיים, לעיתון מעריב, כתב העת "מאזניים", "משיב הרוח" ועוד. התחלתי להבין, כמו בכל יצירת אומנות, שיש משהו ביציאה החוצה".

עולמה הלירי של אבנר ויכולת התבוננותה המיוחדת בנעשה סביבה מורכבים באופן טבעי, מהרבים השונים המרכיבים את חייה. שירה עוסקים בזכרונות חיים שנחרטו בזכרונה לפרטיהם הקטנים ביותר ובנושאים יומיומיים ופילוסופיים כאחד. ההשפעות על כתיבתה מגיעות מתקופות שונות בחייה הביולוגיים ומסביבה משתנה. הילדות, הבית בו

למשל, גם עם צמד המילים 'מחסום כיסופים'. כשאני רואה את הצמד הזה יחד על הניגודיות שבו אני נפעמת. צירוף המילה מחסום שהיא כל כך נוקשה ומגדרת עם המילה כיסוף שהיא שיאה של הכמיהה, זהו אוקסימרון מהמציאות, שלא מותר אותי אדישה".

על שירים ומשוררים

היום את כבר יודעת מאין נובע הצורך שלך לכתוב?

"שירים באים ללא ספק ממקום של כאב, אבל הכתיבה עצמה היא חגיגה, מניפסט, שמחה גדולה".

אז מה גרם לך להוציא את השירים מהמגירה?

"זה קרה בסדנה של דב אלבוים. הוא

גדלה, האמהות, ביקוריה בחו"ל, הזוגיות שהיתה לה, מעיסוקה המקצועי כעורכת דין העוסקת בתביעות נזיקיות של אזרחים שנפגעו כתוצאה מפעילות צה"ל, השתייכותה לקהילה דתית, אמונתה הבלתי מעורערת באלוהים ומקום אורח חיים דתי.

ההחלטה להוציא לאור ספר שירים התבשלה אצל אבנר מספר שנים, אבל הטריגר היה המפגש עם לאה שניר, משוררת ועורכת שירה, בעלת ניסיון של עשרות שנים, מהוצאת הקיבוץ המאוחד. "הייתי בערב שירה של משוררת חדשה שנערך בחנות 'תולעת ספרים' בתל אביב. לאה שניר הגיעה למפגש והוקסמתי. היא דיברה על האיפוק והדיוק שיש בשירה ועל כך שהיא יודעת ששיר הוא טוב דווקא מהשתיקה שלו, מהדברים שאינם כתובים, ששם, לדבריה, נמצא עומקו של השיר. הידיעה שיש עולם ומלואו מאחורי השיר והשיר עצמו הוא רק קצה הגבעול", נזכרת אבנר ומתארת את משנתה הלירית של שניר שהובילה

תמרה: "החומרים לא חייבים להיות אמיתיים אבל התחושות והרגשות כן. לכן, לא כל דבר שכתבתי אכן קרה, ומצד שני לעולם לא אוכל לעשות פברוק שלם, אחרת זו לא תהיה אני, והשיר לא יעבור."

בסופו של דבר לחיבור בין השתיים.

ומה קרה מאז?

"שלחתי את השירים שלי לסופרת דורית אורגד והיא הפנתה אותי ללאה שניר ומשנת 2005 אנו עורכות את הספר. הוא יצא לאור רק בספטמבר השנה בגלל אילוצי עבודה ומשפחה".

מה הדבר החשוב ביותר שלמדת בתקופה זו של עבודת העריכה לצידה של לאה שניר?

"לאה מאוד מקפידה לא להכניס את עצמה לתוך השירים. הרבה מהאומנות של כתיבה ובמיוחד בשירה, היא מחיקה. אם אתה יכול להחסיר שורה מבלי שיפגע המסר התוכני, סימן שהשורה מיותרת. יש שירים שניקינו לגמרי ויש שירים שנוספו להן שורות. היו שירים שלאה הבינה מיד והיו מקרים שנדרשתי להבהרות, דבר שמעלה סימני שאלה לגבי איכות השיר. מלאכת ההידוק והצמצום היא קריטית בעריכה של שירה. בעבודה על הספר גם התחדדה לי אומנות הקריאה של שיר. אדם צריך לקרוא שיר באיטיות. כל מילה וכל רווח בין המילים הם בעלי משמעות. ברווח שבין המילים מתרחשת הפוטנציאל בין הטקסט לקורא".

יש שירים בספר שאינם מובנים מהרגע הראשון ולעיתים נדרשת

קריאה נוספת

"יכול להיות. מה שחשוב הוא שהשיר חייב להיות לי ברור. המשחק בשירה הוא שתמיד יש בה משהו גלוי ומשהו נסתר, ואני גם לא רואה פסול אם יש בשיר משהו אניגמטי, ולא פתור עד סופו, אבל צריך להיזהר ממצב שבו השיר הופך כולו לכתב סתרים".

למי בעצם נכתבים השירים שלך?

תארי איך נולד לך שיר חדש?
"אני מתחילה להרגיש את התדר הזה של רצון לגשת ולכתוב. מין דחף בלתי נשלט שמבקש לצאת. אני מרגישה איך הרעיון מתגבש, המילים מתחילות להדהד וזה השלב שצריך לשבת

תמרה: "הגעתי עם השנים למצב שלא אכפת לי מה יגידו, כי אם היה אכפת לי לא הייתי כותבת. התבגרתי."

ולחצות את המחשבות החוצה. לעיתים, משפטים שלמים מגיעים אליי בחלום ולעיתים מגיעה רק אמירה אגבית אך ברורה שחייבת להיאמר, שמקורה מאותה התבוננות במציאות שתארתי קודם לכן. קורה שסיטואציות וימומיות מזינות עבורי משפטים או מילים או צירופים שאחר כך ימצאו דרכם לשירים. למשל, הייתי הבוקר אצל הקוסמוטיקאית שלי והראתי לה את הספר החדש והיא הסתכלה בו ובי ושאלה, 'מאיפה יש לך כל כך הרבה מילים?' התגובה הזו מקסימה בעיני ולכן נצרתי אותה בזכרוני ובוודאי אעשה בה שימוש בעתיד".

את מפנה לעצמך זמן לכתוב או שזה קורה רק מתי שנחה עלייך המוזה?

"אני חסידת המוזות. אבל אפשר בהחלט גם לקרוא להן לבוא. כשמתפנה לי זמן אני אומרת לעצמי יאללה תתיישבי לכתוב. בכתובת שירה יש גם טכנאות. יש מחסן של משפטים ורעיונות ואני יכולה לשתול אותם היכן שמתאים".

כמה מהחומרים שמופיעים בשירים שלך הם אמיתיים וכמה בדויה?

"החומרים לא חייבים להיות אמיתיים אבל התחושות והרגשות כן. לכן, לא כל דבר שכתבתי אכן קרה, ומצד שני לעולם לא אוכל לעשות פברוק שלם, אחרת זו לא תהיה אני, והשיר לא יעבור. שירה חייבת להיות מחוברת לזמן ולמציאות אחרת היא לא מדברת אליי".

מיהם באמת הסופרים והמשוררים המועדפים עלייך?

"בתחום הפרוזה בעיקר עמוס עוז, א.ב. יהושע, דוד גרוסמן, יהושע קנז, ובתחום השירה בעיקר יהודה עמיחי, כמובן, לאה גולדברג, אגי משעול, אורי ברנשטיין וישראלית מתורגמת. קשה לי, למשל, לקרוא שירה ארכאית. לביאליק ולא לתרמן אני לא מתחברת ומצד שני הסוגות של שיקספיר והשירים של דילן תומאס או קאמינס, שיש בהם אמירה שהיתה

נכונה לזמנם, נותרה טובה גם היום בהיותה חוצה יבשות וזמנים. הדימויים החזקים תקפים גם היום".

אחת הטענות הרווחות היום היא שכל מי שרוצה להיחשב כבעל תו איכות מוציא ספר, ועמדתך בנושא?

"אם לספרות, כמו גם לשירה, אין את ההילה המיוחדת הזו, את הזץ הזה שאדם חש כשהוא קורא אותה, זה לא יעבוד. זה כמו לראות את המונה ליזה וזוף שלה. מה שחסר בזיוף הוא ההילה הזו שהופכת את היצירה ליצירת מופת ואת האדם היוצר לאומן".

איזה שיר מהספר החדש, אהוב עלייך במיוחד?

"אני חושבת שהשיר 'בוסטון' הוא השיר הכי טוב בכל הספר. זהו שיר שנכתב שנים אחרי הסיטואציה המתוארת בו. החוויה היא כל כך קונקרטי, מתמסרת ודואגת. כתבתי אותו על ביקור אצל חברה שהיתה בטיפולם כימותראפיים בבוסטון".

איך נבחר השם של הספר?

עשינו דיון משפחתי. היה ברור שהשם יהיה קשור איכשהו למילה מים. הועלו הצעות ובסוף נפלה החלטה על השם "להיאחז במים". שם, שלכאורה מהבחינה הפיזית, מבטא תסכול, כי אי אפשר באמת להיאחז במים, אבל מים הרי מסמלים רגשות ולפי המשמעות הזו להיאחז במים הוא צירוף מנצח".

היותך משפטנית ועורכת דין בצה"ל שנים כה רבות משפיעה, מן הסתם, גם על אופן כתיבתך, איך היית מתארת את סגנון הכתיבה שלך?

"אני לא מאמינה בכתיבה מתוך אקסטזה והשתפכות. גם בשירה יש לטעמי להפעיל איפוק ולהציב גבולות. אני לא סתם שופכת מילים על הדף, יש לי אחריות. הכתיבה הרגישה והמדויקת היא יתרון גם לעיסוקי כעו"ד וגם לכתבה הלירית שלי. שניהם יוצאים נשכרים. העצבים החשופים שלי באים לידי ביטוי ללא ספק בכתיבה המשפטית. ומנגד, אופן הכתיבה המדויק, המחודד והברור, הנדרש ממני כעורכת דין מסייע לי בכתיבת שירים".

מה לא תכתבי לעולם בשיר?

"אני לא עושה אף פעם צנזורה לשיר, אם הייתי עושה אז לא הייתי בכלל טורחת לכתוב אותו, כי ממילא הייתה מתקבלת כתיבה מסורסת ואז זו לא היתה שירה. אולי יש לי מנגנונים אחרים ששומרים עליי. הגעתי עם השנים למצב שלא אכפת לי מה יגידו, כי אם היה אכפת לי לא הייתי כותבת. התבגרתי".

לאה שניר, כתבה בגב הספר תיאור מסכם של תוכנו והדגישה שאבנר מייצרת בו "שדות סמנטיים בלתי צפויים ופגשים ומניפים את השיר באיפוק, רמיזה, הזרה וחשיפה הדרגתית למרחב, שנקמת בו חווית אובדן ופרידה, ומנגד תקווה, חמלה וחופש אחר משמעות הקיום האנושי בספריות שהן פילוסופיות וארציות כאחד.... ההתמודדות עם מתחי הקיום האישי, היהודי הישראלי מזמנת לקורא מפגש עם חווית קיום תורה, מתלבטת וספקנית והשימוש במוקד אירוני ביחס למציאות

השסועה אינו גורע מהמבע הלירי והנוגע ללב. זהו קול פואטי ייחודי, שעתיד להצטרף למדף השירה הישראלית המשובחת".

החיבור היהודי

"גדלתי בבית חילוני, בו שמרנו על כשרות. אני זוכרת את עצמי מסתכלת מחלון הדירה בה גרנו על ילדי בני עקיבא ומקנאה בהם. תמיד היתה לי משיכה לאורח החיים הדתי. כשהתחתנתי עם ארז, השתעשענו ברעיון שהילדים ילכו לבית ספר דתי. גרנו אז שבת הרגשתי שזה יהיה זיוף לומר שאני מאמינה ולא

לקיים והמינימום מבחינתי היה לשמור שבת, זה קו פרשת המים מבחינתי. בתחילה, התהליך האישי שלי לא התקבל באהדה רבה אצל ארז, אבל עם הזמן גם הוא נשאב לעניין. אני זוכרת את הפעם הראשונה שהלכתי בית כנסת. זה לא היה קל. היו כל כך הרבה דקויות ודברים מובנים מאליהם ברוטינה ובהתנהגות שהיו לי זרים לחלוטין באותה תקופה. כשעברנו לשהם נכנסנו לקהילה הדתית המדהימה של 'שמחת משה' והרווחנו".

יותר מכל, במה מתבטאת האמונה שלך?

"אני אמינה שאלוהים ברא את העולם ונתן לעם ישראל את התורה בהר סיני. אני מאמינה שאלוהים ברא אותנו בצלמו ודמותו ושנתן לנו מצוות בשבילנו ולא בשבילו. זה ברור לי לגמרי ואין לי שום פקפוק בכך. אני מאמינה בחינוך דתי, אני חוצה כל כך שילדים שלי יהיה את המסען היהודי הזה שיוכלו לפתוח גמרא ולהבין ולהינות מכל הפלפולים המקראיים, שידעו את הרקע למצוות ויכירו את הרמב"ם ורש"י. התנ"ך הוא פרשנות שירה אחת גדולה, ולי בתור ילדה לא היה את כל העולם הזה. כשאני הולכת לבית כנסת, אני כל כך נהנית מהתפילה, אני מתחברת אליה ומאמינה בכוחה. זו זכות שיש לי שאני יכולה לדבר עם בורא עולם ולבקש ממנו".

איך את חיה בשלום עם האמונה שאלוהים ברא את העולם ועם אבא שהוא גנטיקאי?

"ההורים שלי הם אנשים פתוחים ומכילים. אבא שלי הוא צדיק שבא מתחום המדע. לאבא שלי יש כבוד לכולם, הוא מקבל ונותן מקום להחלטות ולדרך חיים של אחרים. באתי מילדות בטוחה, מכילה ואוהבת ועד היום היחסים הם כאלה".

ערטול רגשי

בשירה חושפת תמרה, לא פעם, אפיזודות מחייה הפרטיים, תמונות והבזקים של זכרונות שמעלים את השאלה כיצד גישה את הכוחות לשחרר ולתת לקוראים לחלוק עמה רגעים אינטימיים מחייה. על השאלה כיצד היא ששומרת בקנאות על פרטיותה ומתנהלת באיפוק עד כדי ריחוק מסוים

ירושלים, תעודת ההסמכה, צו"ד תמרה אבנר

מהסובבים אותה, פתחה דלת כזו גדולה ונתנה להציץ למעמקי ליבה, היא משיבה, "באישיות שלי יש את הניגודיות המובנית הזו שמצד אחד אני מאוד מאופקת, שקטה, מופנמת, מתבוננת מהצד, גשמית, מציאותית ופרקטית ומצד שני יש בי את החלק הרגשי, דרמטי וחושפני. כשהחלטתי לפרסם את השירים חשתי שחרור מסוים. ברגע שעברתי את השלב או המחסום והשיר יצא החוצה באופן פומבי, חדרה אליי כחות חושים מוחלטת לגבי מה יגידו, אם זה חושפני מידי או לא ואיך הוא יתקבל אצל אנשים. אני לא חושבת על זה רגע אחד נוסף, מי שיקרא את השירים יעשה איתם מה שהוא רוצה ותחושות אלה, אגב, כשלעצמן, הפתיעו גם אותי. הוצאתי את השיר מעצמי והוא כבר לא שלי במידה מסוימת".

איך התקבל הספר בקרב המשפחה והחברים?

"בפרגון גדול ושמחה. אולי אני לא רואה את התגובות האחרות ובוחרת להסתכל רק בחיוביות. גם אנשים שהכרתי עמם מועטה מברכים ואומרים מילים חמות. זה תענוג גדול".

מי הקהל שימצא לדעתך עניין בספר?

"לא כיוונתי לקהל מסוים. כמו שצייר לא מכוון לקהל מסוים שהוא מצויר ציור, כך כתיבת שירה אינה מכוונת, היא נועדה לכולם, אך ברור לי שלא כולם יקראו אותה, ועם זאת, חשוב לי לשמור עליה ולא להורידה למקום של פזמונאות".

לקידום הספר החדש וכאקט של יחסי ציבור השיקה לאחרונה אבנר מצגת מרשימה של שיריה המלווים בתמונות ובמוסיקה 'על פני המים' של הנדל. "אין לנו ברירה, אנו משוררי הדלות, אלא לבקש עזרתכם בהולכת קול השירה...", כתבה למכריה בהקדמה למצגת. "השימוש במצגת מחליף בעיני קריאה בבתי קפה של פעם. המצגת משתמשת בפירוטכניקה וממחישה באופן מידי, מגיע ונוגע את השירים".

ומשפט לסיום?

"אני שמחה וגאה בספר. הוא הוציא לי את האצבע מהסכר".